

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pelastakaa Lapset ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta. Pelastakaa Lapset ry kohdistaa lausuntonsa yksinomaan lahjoitusvähennystä koskeviin säännöksiin ehdotettuihin tuloverolain muutoksiin.

Pelastakaa Lapset pitää esityksen tavoitetta erittäin kannatettavana sen osalta, että lahjoitusvähennystä koskevalla uudistuksella pyritään edistämään järjestöjen mahdollisuuksia hankkia lisää yksityistä rahoitusta yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä. Yksityisrahoituksen kasvattaminen on järjestön toimintaedellytysten ylläpitämiseksi kriittisen tärkeää, koska järjestökenttään kohdistuu nykyisen hallituskauden aikana erittäin merkittäviä julkisen rahoituksen leikkauksia.

Pelastakaa Lapset pitää esitettyjä muutoksia osin oikeansuuntaisina, mutta haluaa nostaa lausunnollaan esiin kohtia, jotka järjestön mielestä vaativat lisäselvitystä tai muutoksia.

Verovähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukon laajentaminen ja rajaaminen

Pelastakaa Lapset pitää myönteisenä sitä, että tuloverolain lahjoitusvähennystä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukkoa laajennettaisiin. Yhdistysten ja säätiöiden osalta vähennyskelpoisia olisivat jatkossa rahalahjoitukset, jotka on tehty tiedettä, taidetta, suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä, nuorisotyötä tai -toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen Verohallinnon nimeämälle yhdistykselle tai säätiölle.

Vastuullinen Lahjoittaminen ry on lausunnossaan nostanut esiin, että laajennuksen ulkopuolelle jäisi arviolta kolmasosa, mahdollisesti jopa kaksi kolmasosaa yhdistyksistä ja säätiöistä. Laajennuksen ulkopuolelle jäisi esimerkiksi merkittävä osa sosiaali- ja terveys- sekä kehitysyhteistyöjärjestöistä tai niiden toiminnasta. Rajaukselle ei olla esitysluonnoksessa annettu selitystä taloudellisten näkökulmien ulkopuolelta.

Pelastakaa Lapset pitää vähennyskelpoisten yhdistysten ja säätiöiden rajaamista toimijoiden keskinäistä tasa-arvoa heikentävänä. On selkeää, kuten esityksessä todetaan, että todennäköisesti uudistus lisää lahjoituksia verovähennyskelpoisuuden piiriin kuuluville tahoille ja voi vähentää muiden järjestöjen saamia lahjoituksia nykytasosta. Järjestö kokee, että samalla myös yhdistysten ja säätiöiden toteuttamasta työstä hyötyviä asetetaan epätasa-arvoiseen asemaan.

Vastaavasti Pelastakaa Lapset myös kokee epätasa-arvon lisäytyvän yksittäisen järjestön ja säätiön toiminnan piirissä niissä tapauksissa, joissa vain osa toimijan toiminnoista kuuluisi ehdotetun vähennyskelpoisuuden piiriin. Lahjoittajille on hyvinkin yleistä valita koko järjestön tai säätiön toiminta lahjoituskohteekseen, joten tilanne lahjoittajalle olisi käytännössä erittäin sekava ja vaikeasti kommunikoitavissa, jos tällaisesta lahjoituksesta vain osa kuuluisi verovähennyskelpoisuuden piiriin.

Monialajärjestölle hallinnollinen taakka koko toimintaan annetun lahjoituksen vastaanottamisesta ja käyttämisestä, sekä käytön raportoinnista osin vähennykseen oikeuttavaan ja osin ei-oikeuttavaan toimintaan voi koitua kustannustehottomaksi järjestelmä- ja prosessiuudistusvaateiden takia tai jopa täysin mahdottomaksi toteuttaa.

Ehdotuksessa on mainittu, että ”Järjestöt myös luultavasti tarkentavat rahankeräystensä kohteiden määrittelyjä niin, että mahdollisimman suuri osa lahjoituksista tulisi lahjoitusvähennyksen piiriin.” Pelastakaa Lapset pitää erittäin huolestuttavana ajatusta siitä, että lahjoitusvähennystä koskeva lainsäädäntö ohjaisi sitä, mihin toimintoihin järjestö keräisi varoja ja näin ollen sitä, mitä toimintaa ja keiden hyväksi järjestö pystyisi toteuttamaan. Järjestö näkee ehdotuksessa uhan järjestöjen ja säätiöiden autonomialle.

Pelastakaa Lapset näkee, että ehdotettu vähennyskelpoisten toimijoiden rajaaminen on omiaan myös heikentämään lahjoittajan vapaata valintaa lahjoituskohteista. Järjestö ei pidä

tarkoituksenmukaisena, että lahjoituksia ohjattaisiin lainsäädännöllä vain nyt esitettyihin toimintoihin.

Pelastakaa Lapset katsoo, että mahdollisuus hakeutua lahjoitusten verovähennyskelpoiseksi tulisi ulottua kaikkiin rahankeräysluvan omaaviin yleishyödyllisiin yhdistyksiin ja säätiöihin ja kaikkiin heidän rahankeräysluvassaan rahankeräyksen tuottojen käytölle hyväksyttyihin toimintoihin. Tämä ratkaisu on selkein, tasa-arvoisin ja oikeudenmukaisin niin lahjoittajalle kuin lahjoituksen saajalle.

Luonnollisten henkilöiden sekä yhteisöjen lahjoitusvähennys ja lahjoitusvähennysrajat

Pelastakaa Lapset pitää myönteisenä sitä, että lahjoitusvähennysoikeutta laajennetaan luonnollisille henkilöille. Järjestö pitää kuitenkin esitettyjä lahjoitusvähennysten enimmäismäärien eroavaisuuksia eri toimijoita eriarvoistavana: Yliopistoille ja korkeakouluille yksityishenkilöt voivat tehdä verovähennyskelpoisia lahjoituksia 50 000 euroon asti, mutta Verohallinnon nimeämille järjestöille raja olisi vain 5 000 euroa.

Pelastakaa Lapset pitää vastaavasti toimijoita eriarvoistavana sitä, että yhteisöt voivat lahjoittaa verovähennyskelpoisena verovuositain yliopistoille ja korkeakouluille 250 000 euroon asti, mutta Verohallinnon nimeämille järjestöille raja olisi vain 50 000 euroa.

Pelastakaa Lapset katsoo, että lahjoitusvähennysten enimmäisrajat tulee yhdenmukaistaa, jotta lainsäädäntö on tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen eri toimijoita kohtaan.

Verovähennyskelpoisuuden hallinnollisen lisätyön ja valvontaprosessien päällekkäisyydet

Lakiesitysluonnoksen perusteella uudistus merkitsisi verovähennyskelpoisuuden piiriin kuuluville yhdistyksille ja säätiöille merkittävää hallinnollisen työn lisääntymistä ja mahdollisesti mittaviakin järjestelmä uudistuksia. Poliisihallituksen valvoessa jo kaikkea Suomessa rahankeräysluvan nojalla tapahtuvaa rahankeräämistä, on ehdotuksessa riski myös päällekkäisistä valvontaprosesseista.

Pelastakaa Lapset on erityisen huolissaan esityksen mukaisista vaateista lahjoittajien yksilöityjen henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja raportoinnista Verohallinnolle. Tämä aiheuttaa järjestöille ja säätiöille merkittäviä ja kustannuksiltaan raskaita lisävaatimuksia henkilötietojärjestelmille sekä vaatii lisätyöaikaa näiden vaateiden täyttämiseen.

Lahjoitusten teko on hyvin monissa eri keräysmuodoissa tehty yksityishenkilöille erittäin helpoksi ja matalalla kynnyksellä tehtäväksi ilman, että häneltä vaaditaan esimerkiksi henkilötunnusta. Useissa varsin yleisissä kertalahjoittamisen tavoissa, esimerkiksi tekstiviestillä, puhelimella, MobilePaylla tai tilillepanona lahjoittamisessa henkilöltä saadut henkilötiedot ovat erittäin minimaaliset ja niiden laajempaan keräämiseen voi liittyä myös teknisiä rajoitteita.

Pelastakaa Lapset on erittäin huolissaan siitä, että esityksen mukainen henkilötunnuksen kerääminen jo heti lahjoituksen tekemisen yhteydessä nostaa lahjoitusten tekemisen kynnyksestä, poissulkee käyttämällisyyksiä useilta yksityishenkilöiden suosimilta kertalahjoitustavoilta ja pahimmillaan vähentää järjestöjen ja säätiöiden yksityishenkilöiltä saamia lahjoituksia. Pelastakaa Lapset katsoo, että suunnitelmasta henkilötunnuksen keräämisestä jo heti lahjoituksen tekemisen yhteydessä tulee luopua ja selvittää muita vaihtoehtoja, kuten verovalvonnan kohdistumista lahjoituksenantajien veroilmoituksiin.

Pelastakaa Lapset näkee tärkeänä, että lakiesityksessä ja sen toimeenpanossa varmistetaan, että hallinnolliset lisävaatteet pysyvät maltillisena ja että valvontaprosessien päällekkäisyydeltä vältytään. Pelastakaa Lapset yhtyy Vastuullinen Lahjoittaminen ry:n näkemyskseen siitä, että Verohallinnon ja rahankeräystä valvovan Poliisihallituksen raportointivaatimusten ja aikataulujen yhtenäistämisen mahdollisuuksia tulee arvioida.

Pelastakaa Lapset yhtyy myös Vastuullinen Lahjoittaminen ry:n kantaan siinä, että järjestöille ja säätiöille tulisi antaa mahdollisuus valita, haluaako se hakeutua Verohallinnon hyväksymälle listalle vain yhteisöltä tai yksityishenkilöistä saatavia lahjoituksia varten, vai molemmilta. Järjestö pitää erinomaisena Vastuullinen Lahjoittaminen ry:n ehdotusta viranomaistahon ja järjestö- ja säätiötahojen yhteistyöstä jatkovalmistelutyössä.

Lopuksi Pelastakaa Lapset haluaa nostaa esiin, että vaikka lahjoitusvähennyksen laajentaminen on tärkeä keino turvata järjestöjen rahoitusta yksityiseltä sektorilta, ei se yksittäisenä keinona ole riittävä korvaamaan julkisen rahoituksen leikkauksia. Järjestö näkee, että esimerkiksi arvonlisäverokevennys voisi olla merkittävä keino tukea yleishyödyllisiä yhteisöjä.

Sanna Kuusisto

Johtaja, viestintä ja varainhankinta

Pelastakaa Lapset ry

Kekkonen Sonja
Pelastakaa Lapset ry